

Selecció de poemes

NO HI HAVIA RES A DIR

No hi havia res a dir. Totes les fruites
eren ja als canyissos, i els munts
d'ametlla i d'avellana jeien
a les golfes, així com el vi,
abundós entre la misèria, omplia
els cubs de l'entrada i del celler.

Érem al novembre i plovia de valent.
Això significava que l'any vinent
[també hi hauria
les trumfes i les cebes necessàries.

No hi havia res a dir, i ningú
no deia res; aquesta és la veritat.

Però a mi em semblava que ploraven,
després de morts, pels seus fills.

I no es veia persona,
animal
o cosa
que pogués consolar-los.

FA UN FRED SECRET

Fa un fred secret.
Tothom té els peus gelats.
Ningú no gosa dir-ho.

Enceneu les estufes!
Acosteu els brasers, mesells!,
crida una veu amb ira.

Ningú no es mou.
El fred és a dos dits
del moll dels ossos.

EL PRIMER

Va arribar un dia gris.

Suposo que tenia
una por estranya als ulls.
Tot li semblava inhòspit
—segueixo suposant-ho—
i, a la vegada, amic.

A les primeres obres,
baixant de l'estació,
va trobar feina.

Uns quants es preguntaren d'on sortia.
Algú va dir:
deu ser un home del sud.
Aviat l'oblidaren.

VINDRÀS AL MEU COSTAT

Però tu, finalment,
vindràs al meu costat
i no em sentiré sol.

Endreçaré una mica el meu calaix
i em trobaré a la mà
petites esperances
que abans no hauria sabut veure.

Altre cop,
tindrè fe en el demà.

I tornaré a la feina
sense gestos
dramàtics
que facin més grotesca
la meva hipotecada,
trista figura d'home.

Xavier Amorós Solà

(Reus, 1923)

Poeta i prosista. Ha rebut el Premi Carles Riba (1964) per *Qui enganya, para*, el Premi de Literatura Catalana de poesia, de la Generalitat de Catalunya (1983) amb *Poemes* (1959-1964), la Creu de Sant Jordi (2004) i ha estat nomenat Doctor Honoris Causa per la Universitat Rovira i Virgili (2004). És soci d'honor del Centre de Lectura de Reus, Fill Il·lustre de Reus i soci d'honor de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana. La seva obra poètica es concentra en un breu període de temps a finals dels anys 50 i començaments dels 60. Després d'un llarg període de silenci literari, en què tanmateix continua dedicant-se a l'activitat cívica, cultural i política, reprèn la literatura en prosa als anys 80, en què predomina el tema memorialístic. El 2004 l'Ajuntament de Reus inicia la publicació de la seva *Obra completa*, en quatre volums, a cura de Rosa Cabré.

Primavera Literària 2022

Aquest tríptic es publica amb motiu de l'acte dedicat a Xavier Amorós, dins el cicle *Veus de Poeta*, organitzat per la Casa de les Lletres i l'Escola de Lletres de Tarragona, el dia 2 de juny de 2022, al Vestíbul del Teatre Tarragona.

L'acte compta amb la intervenció del poeta i escriptor Antoni Nomen, estudiós de l'obra de Xavier Amorós, i la lectura d'una selecció de poemes a càrrec de Francina Baldrís i Dolors Esquerda.

Edició: Casa de les Lletres de l'Ajuntament de Tarragona i Escola de Lletres de Tarragona
Disseny i maquetació: Magenta Estudi Creatiu · Impressió: Bou SL
© dels poemes: Xavier Amorós Solà

CASA
DE LES LLETRES
On es troben les paraules

ESCOLA DE
LLETRES
de Tarragona

Xavier Amorós Solà

Cicle **Veus de poeta**

[Selecció
poètica]

2 de juny de 2022
Acte inclòs a **Tranversal.**
Festival de poesia

700
Santa Tecla
Tarragona 1321-2021

www.tarragona.cat

AJUNTAMENT DE
TARRAGONA

[f](https://www.facebook.com) [i](https://www.instagram.com) [y](https://www.youtube.com) www.tarragona.cat **APP**
TGN
AGENDA

ENYORO LA TERRA, I

Sóc al Pradell de les cinc del matí,
a la deu mateixa de l'aigua.
Veig els barrancs de tres en tres
i els pins malaguanyats,
i començo a comprendre
el perquè de les coses meves.

Jo també moriria
com les vinyes que moren pujant.
I em dol no tenir set
mentre la gana és viva.
I oblidó,
al migdia,
a l'ombra,
dins la flaire animal
de la figuera.

Sento el colp de molts càvecs alhora,
com si s'hagués romput
la corda del temps.

Evoco
aquell fang nobilíssim
que feia dolorosa
la partença.

ENYORO LA TERRA, VII

Heus aquí
les meves grandeses:

els roquissers enormes
i els cruels esvorancs,
i la terra en precari equilibri.

En la seva harmonia,
—riu amunt de la sang—
benvolents, m'acolliren.

Les mans
em pastaven amb ells
cada fornada,
amb l'aigua
i la sang,
els arbres
i els sols diferents,

i el vi,

i el pa migrat
de terra en lluita.

Evoco
aquell fang nobilíssim
que feia dolorosa
la partença.

ENYORO LA TERRA, IX

Aquí perduraria
pols lleu, útil encara
a la viva harmonia
dels clos agemolit
entre enormes muntanyes.

A la llosa del pla,
he d'esvair-me
dintre l'urna incolora
dels records sense rostre.

ENYORO LA TERRA, XII

Tota la nit que sento
els perdiguers del temps
lladrant cara a la lluna.

Ara m'aixeco
i dintre el sol repasso
antics rosaris.

Sóc al Pradell de sempre
i acordo
el ritme del respir
al compàs d'aquest aire.

Humilment m'arrecero
a l'ombra del meu pare
i em confonc amb la terra.

Reposo
tan pròxim a la deu
que sento néixer l'aigua.

RECORD DE L' INSTITUT

Hi havia una gran cridòria
i aquella olor que sempre,
matí i tarda, es flairava.

Els coloms no servien per res
i, tanmateix, hi eren,
igual que el sortidor
i els tarongers de fruita amarga.

Hi havia les pissarres de fusta,
que en deien encerado,
i gent amb cares llargues,
amb cara de guanyar-se el pa de cada dia.

I la cridòria nostra,
i noies diferents, de tres o quatre menes.

I no res més, em sembla.

NOTÍCIA

L'agutzil
(ex-combatent
a causa
de la seva inicial)
cobrava del barat
per fer els pregons més llargs
i distreure la gent.
Mentrestant,
el senyor Pere
anava traient l'oli
per la porta dels horts,
a carro sec, primer;
amb camions després.
El senyor Pere
va dar carrera als fills,
va pagar un altar nou
i es va fer ric, encara.
Fa l'estraperlo, deia
la gent, sense rancúnia,
escoltant el pregó,
no totalment distreta.
El senyor Pere, avui,
és un home que pesa.

NO EN DONARIA NI CINQ CÈNTIMS

No en donaria ni cinc cèntims
per la lloada majestat de les àvies,
assegudes a la gran balconada
que surt, encara, sobre les suors
[del masover.

L'aigua de la bassa rentava els peixos
[inútilment vermells
i al rafal s'assecaven, púdicament,
[els fesols de guardar de la tardor.
I sempre la tartana es mantenia alerta,
a punt d'enfondir les roderes de l'altra
[primavera,
mentre les granotes aixecaven l'única veu
[autènticament lliure.

Els carros de soroll passaven invisibles,
per camins fondos més invisibles, encara,
i els avis tornaven de les seves botigues
amb la barba esborrifada d'un vent fals.

No donaria ni cinc cèntims
per la pietat de les àvies
que passaven el rosari amb els dits àgils
de fer puntes de coixí.

FI DE SETMANA

Pels carrers
amb nocturnes remors de dissabte,
camino.

De lluny,
veig rostres, alegres
només per unes hores,
a l'interior dels bars.

Veig també, més amunt,
molt llunyanes,
les llums dels salons invisibles.

Vagarejo pels llimbs
de la classe mitjana.

El diumenge al migdia,
faré cap a la platja.

M'ompliré d'aquell sol hivernal
que tranquil·litza els polsos.

I donaré les gràcies.

AVUI

Recorro
les grises tardes desertes del diumenge,
plenes, de gom a gom,
de gent amb el tedi pintat a la boca.

I no sé què respondre
quan em criden: on vas?
amb els ulls que no em miren.

I em criden: on vas?
I no sé què respondre.

Hi ha sanglots d'impotència
darrera les quatre persianes
que ha tirat la vergonya.

TEMPS ESTRANYS

He viscut temps estranys.
Per dir la veritat:
no n'he conegut d'altres.
Potser mai no ha existit el temps normal,
almenys al país nostre, pobre,
que fa llàstima.
I tinc llàstima, és clar,
de nosaltres mateixos,
dels pares i dels avis,
i de tots.

Potser només vull parlar del que jo he vist
o del que he sentit contar
tot just passat.
Per exemple,
de quan Déu era també una cosa molt
[estranya,
una mena d'ésser mitològic,
suposat en la màxima potència,
que estava sempre a punt de fulminar
tots aquells qui no volien adorar-lo.

Quan guanyaren les esquerres,
les primeres eleccions, l'any trenta-u,
les Navarro parlaven de tenebres
i de la fi del món
si la sort no es tombava
cap als adoradors.
Les Navarro
tenien present les
la famosa mare Ráfols,

una monja nascuda a Vilafranca
al primer pis d'una masia
que jo vaig visitar amb els del col·legi,
després de no jugar a futbol
perquè plovia.

Les Navarro
tenien unes capsas
de "mistos" beneïts
per salvar les tenebres venjatives.

Llavors es parlava
molt de religió
i de fe trepitjada.
Jo anava a missa cada festa;
vaig anar a les monges i després
[als "padres",
vaig passar moltíssimes vegades
[el rosari.

De l'Evangeli
no en vaig sentir dir mai
dues paraules
que valgessin la pena.

DELS ANYS QUARANTA

Ens miràvem les mans
una i altra vegada.
No hi vàiem res
que despertés sospita.
I, tanmateix, ens sentíem culpables.

Anàvem pels carrers
com si fugíssim
i ens esmunyíem
cap als portals vermells.
Allí estàvem segurs;
ningú no preguntava;
el sexe era l'excusa.

Escapàvem
—com diem vulgarment—
de nosaltres mateixos.

Ara sabem
que no teníem culpa.